

Halverad fattigdom

SAK positionerar sig i FN:s åtta milleniemål

År 2000 samlades världens ledare till det så kallade millenietoppmötet. Här formulerades milleniedeklarationen innehållandes åtta mål som syftar till att halvera världens fattigdom till år 2015. Målen berör basala utvecklingsinsatser för att förändra världen. Problemområdena är i sig inga direkta nyheter men som en samlad strategi för att förbättra livsvillkoren för stora befolkningsgrupper finns ett nytänkande.

Svenska Afghanistankommittén har haft verksamhet i Afghanistan i ett par decennier. Programmen har utvecklats med tiden genom de behov som identifierats på den afghanska landsbygden. Styrning har skett genom att formulera biståndspolicies och -strategier. Det innebär att vi i dag har aktiviteter som berör många delar av den fattiga landsbygdsbefolkningen och dess relevans speglas också i hur väl SAK täcker de områden som milleniemålen identifierar.

Nedan görs en övergripande beskrivning av hur Svenska Afghanistankommittén arbetar för att uppnå dessa globala mål genom våra insatser i Afghanistan.

TEXT: HÅKAN JOSEFSSON

1

► Halvera andelen extremt fattiga till 2015.

Enbart det faktum att SAK har hela sin verksamhet i Afghanistan betyder att insatserna är riktade mot den fattigare delen av jordens befolkning. Generellt har de människor som bor långt från städerna en lägre inkomst. SAKs fokus har genom åren varit att nå de människor som bebor de mer perifera områdena av landet.

Ett gott exempel på en sådan verksamhetsinriktning är att SAK nyligen tagit sig an att genomföra ett basalt hälsoprogram i den svårtillgängliga provinsen Nuristan i östra Afghanistan.

2

► Halvera andelen som lider av hunger till 2015.

Redan på 1980-talet påbörjade SAK insatser för att stärka produktiviteten inom jordbrukssektorn. Både genom att kartlägga näringen efter alla

krigsåren, liksom att ta fram och göra produktionshöjande grödor tillgängliga för bönderna. Under en period var SAK en dominerande partner för bönderna att uppnå god livsmedelsförsörjning. Den direkta administrationen och distributionen av utsäde lämnar SAK men ett långsiktigt partnerskap avses att etableras med den lokala enskilda organisation som driver programmet vidare.

3

► Allmän grundskola för alla barn till år 2015.

Under 2004 gick hela 270 000 afghanska barn i en SAK-stödd skola. Tidvis har SAK haft en dominerande roll i grundskolans fortbestånd på den afghanska landsbygden. Så var speciellt situationen under de år talibaner styrde landet. Nu har en nationell myndighet tagit över många av de direkta utbildningsinsatserna SAK tidigare finansierade. Dock kvarstår den omfattande lärarfortbildning som

byggts upp genom åren. Dessa insatser är fundamentala för att en god utbildning ska ges grundskoleeleverna.

Dessutom har nu SAK identifierat ett stort antal byar där vägen till skolan är för lång för de minsta barnen. Därför kommer inom det närmaste året drygt 1 000 småskolor att etableras där man tidigare inte bedrivit någon undervisning.

4

► All diskriminering av flickors rätt till utbildning ska ha eliminerats till 2005.

I Afghanistan är detta mål en stor utmaning. Det går bara att konstatera att det direkta målet inte är uppfyllt. Samtidigt har SAK kunnat notera att fler och fler flickor succesivt ges tillträde till grundskolan. SAK driver bland annat 69 flickskolor i områden där det traditionellt varit mycket ovanligt att flickor getts tillträde till undervisning.

5

► Barnadödligheten ska ha minskat med två tredjedelar och mödradödligheten med tre fjärdedelar till 2015.

De första insatserna SAK gjorde i Afghanistan var att tillhandahålla mediciner i områden som annars saknade sjukvård. Efter hand växte verksamheten och utgjordes i mitten av 1990-talet av drygt 200 landsbygdsbaserade kliniker i 21 provinser.

Den nuvarande regeringen beslöt strax efter sitt maktövertagande att få de olika aktörerna inom hälsosektorn att koncentrera sina resurser till enskilda provinser.

SAK har därvid blivit erbjuden att driva hälso- och sjukvården på den basala nivån i tre provinser. Från att

år 2015?

enbart ha arbetat på nivån ”vårdcentraler” omfattar vår verksamhet nu också sjukhus. Speciella insatser för att sänka barnadödligheten är att vaccinera befolkningen mot de vanligaste infektionssjukdomarna.

Ett omfattande arbete med att bygga dricksvattenbrunnar och tillhandahålla rent vatten är ytterligare en faktor som sänker barnadödligheten.

Afghanistan står med det sorgliga faktum att den högsta mödradödligheten i världen har uppmätts här.

På nationell nivå ger studier indikationer på 1 600 dödsfall per 100 000 förlossningar (siffran 1 600 kan ställas i relation mödradödligheten i Sverige. Här är den fem per 100 000). Vilket tyder på att var tionde flicka/kvinna dör i barnsäng.

SAK har därför en speciell insats för att förändra denna verklighet. Ett flertal kurser genomförs för att utbilda barnmorskor. SAK har också etablerat ett antal kliniker som kan identifiera riskabla graviditeter och genomföra förlossningar på ett professionellt vis.

6

► **Spridningen av hiv/aids, malaria och andra sjukdomar ska ha hejdat och en minskning av sjukdomarna ha påbörjats.**

Under många år har en allmän uppfattning varit att hiv/aids inte är ett bekymmer för Afghanistan. Fortfarande är det få studier som görs och kunskapen om dess omfattning är låg. SAK har dock beslutat sig för att under år 2006 göra en stor informationskampanj inom de personal- och intressegrupper vi arbetar med.

Vi kommer även att introducera ämnet för de elever som går i de av SAK finansierade högstadie- och gymnasieskolorna. Den kurativa verksamheten i de tre ”hälso”-provinserna SAK fått ansvaret för syftar speciellt till att hejda och minska de vanligaste sjukdomarna och inte minst malaria där den förekommer.

7

► **Nationella planer för alla länder för en hållbar utveckling senast 2005 och utarmningen av miljö- och naturresurser ska ha vänts i en positiv trend år 2015.**

Av alla milleniemålen är detta förmodligen det som ligger mest perifert i förhållande till den verksamhet vi bedriver. För de projekt som det är relevant för gör vi dock miljökonsekvensbedömningar för att inte av omedvetenhet försämma en redan stressad miljö.

8

Skapa ett globalt partnerskap för utveckling genom att...

► **...öka det statliga biståndet.**

SAK har ställt sig positiv till att den svenska regeringen i sin budget uppnår en-procentmålet. Vi har också genom åren i våra ansökningar visat att vi kan ta emot mer biståndsmedel.

► **...öka tillträdet till handelsmarknaderna för utvecklingsländerna.**

SAK har ställt sig positiv till de rekommendationer som Globkom-utredningen rekommenderade och som sedan antogs i den så kallade PGU (Politiken för Global Utveckling). Ett nytänkande var den tydlighet som man formulerade genom att det är alla vårt lands politikområden som ska delta i processen att eliminera världsfattigdomen där vår handelspolitik har en avgörande betydelse för att en global marknad blir rättvis.

► **...skapa en hållbar skuldsituation.**

I denna fråga har SAK ännu inte tagit ställning. ■

Håkan Josefsson är biståndshandläggare på Svenska Afghanistankommitténs kontor i Stockholm. Håkan har jobbat för SAK sedan 1994.

NATASHA BRIEGER

En mamma med sitt barn på en av SAKS mödravårdskliniker.